

PETRIĆ, Ante, slikar (Postira, 28. IX. 1923). U slikarstvu samouk. Prve pouke o slikarstvu dobio je od I. Joba u rodnim Postirama. Slika od 1952, figurativno, na tragu Vidovića i Ivančića, gustim pastoznim namazima boje. Njegove mrtve prirode i pejzaže odlikuju suzdržani kolorit i nenametljivi efekti intimističke rasvjete (*Smokve*, 1967; *Ribe*, 1971; *Lampijun s kovačem*, 1973). — Samostalno je izlagao u Zagrebu 1959, 1962. i 1971.

LIT.: J. Kaštelan, Ante Petrić (katalog), Zagreb 1962. — Ž. Čorak, Petrić Ante, Vjesnik, 19. V. 1973. — Z. Tonković, Ante Petrić, u katalogu: Galerija Bol, Bol 1981. — Ž. Sa.

PETRIĆ, Bartol, slikar i grafičar (Stari Grad na Hvaru, 30. IV. 1899 — Split, 24. X. 1974). Diplomirao je na Akademiji u Zagrebu 1929. Od 1948. do umirovljenja bio je konzervator i crtač u Muzeju hrvatskih starina u Splitu. Najintenzivnije djeluje tridesetih godina; u Parizu 1934. sudjeluje na Salonu nezavisnih, a samostalno izlaže u Splitu, Zagrebu i Starome Gradu. Često slika motive iz zavičaja (mapa grafika *Stari Grad*) i figuralne kompozicije (*Ručak u polju*; *Ribari*; *Seljaci kod turnja*). Njegova se poetika nadovezuje na iskustva J. Plančića i V. Paraća, a najboljim ostvarenjima svrstava se među predstavnike postimpresionističkoga kolorizma. Osobitu lik. osjetljivost pokazao je u sepijama i akvarelima. — Retrospektivna izložba priređena mu je u Starome Gradu na Hvaru 1984.

LIT.: J. Draganić, Izložba Bartola Petrića, Novosti, 1932, 24. — D. Tiljak, Bartol Petrić, Književnik, 1932, 3. — T. Maroević, Bartol Petrić (katalog), Stari Grad 1984. — To. Mć.

PETRIĆ, Frano (Patritius, Patrizzi, Franciscus), filozof (Cres, 25. IV. 1529 — Rim, 7. II. 1597). Uz filozofske radove pisao i djela s područja metodologije povijesti, teorije pjesništva, govorničtva, geometrije, vojno-strateške problematike, astronomije, meteorologije, melioracije i državištva. Bavio se fenomenom grada. U okviru renesansnih projekata idealnih gradova predložio je racionalna rješenja za oblikovanje i uređenje grada. U djelu *Sretan grad (La città felice, Venecija 1553)* izložio je svoje zamisli o razlozima utemeljenja grada, načelima gradnje i crkvenih uređenja u spoju oblikovnoga i funkcionalnoga, o gradnji svjetovnih i crkv. građevina, pejzažnih, prometnih, upravnih i drugih zona te fortifikacija.

BIBL.: *Sretan grad*, u knjizi: A. Mutnjaković, *Sretan grad*, Zagreb 1993.

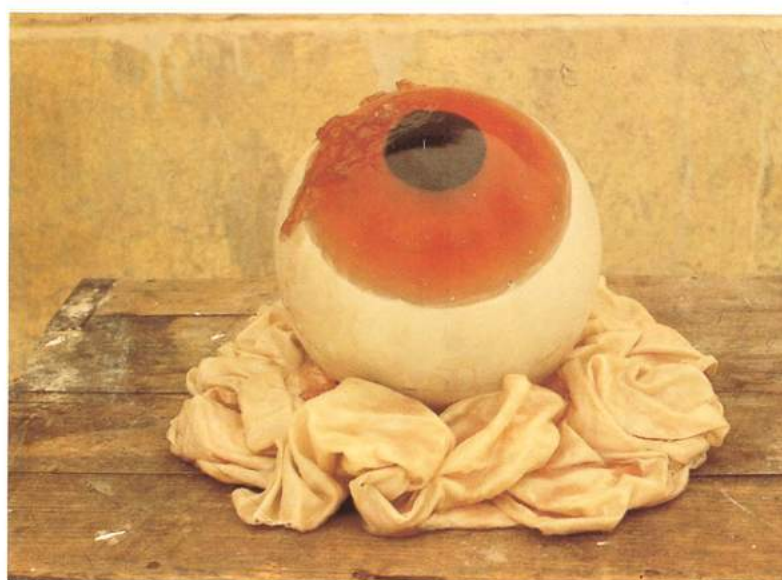
Lj. S. P.

PETRIĆ, Mario, etnolog (Sinj, 15. VIII. 1927). Studirao etnologiju i povijest na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Doktorirao 1973 (*Običaji tatuiranja kod balkanskih naroda*). Jedno vrijeme radio kao srednjoškolski nastavnik. God. 1958–75. radi u Zemaljskome muzeju u Sarajevu, od 1976. direktor Etnografskoga muzeja u Zagrebu.

BIBL.: *Srednjovjekovni nadgrobni spomenici u Žepi* (s V. Palavestrom), Radovi Naučnog društva BiH (Sarajevo), 1964, 24; *On Tattooing and Cicatrization in Prehistoric Population of a Part of the Balkans*, Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja (Sarajevo), 1966, 2; *Lončarska tradicija u Cetinskoj krajini*, Zbornik Cetinske krajine, 1979, 1. — J. Bil.

PETRIĆ, Ratko, kipar (Zadar, 12. V. 1941). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1966 (V. Radauš), kod istoga majstora suradnik 1966–69. Suosnivač lik. grupe »Biafra« 1971–78. Radio kao profesor u Kansas City Art Institute u SAD (1979). U skulpturi ga odlikuje zanimanje za socijalnu problematiku (*Orator*, 1971; *Sveid*, 1977; *Erupcija*, 1987) i angažiranu poruku (*Abortus*, 1976) te poruku s ekološkim prizvukom (*Radanje Venere i Stablo koje sjedi*; obje iz 1989). Kipar bogate maštovitosti, ekspresionističke napetosti i ludičkih poticaja istražuje u nekiparskim materijalima polijester, kožu, papir, dlaku, čak i meso (*Čovjek tuba*, 1971; *Gozba*, 1974; *Ljuske*, 1976; *Hamlet*, 1989). Često se služi montažom

T. PETRIĆ, *Kavalkada s pticama*

R. PETRIĆ, *Ostatak*

gotovih i nađenih predmeta i materijala. Skulpture u svojoj antiljepoti (*Sjećanje na gospođu Y*, 1977), nekonvencionalnih izraza (*Kraljice*, 1987) i efektu šoka (*Skica za spomenik intelektualcu*, 1989) ističu dramatična raspoloženja. Bavi se karikaturom, grafičkim oblikovanjem i crtežom. Objavio mapu grafika *Golim perom* (1980). Autor skulptura u javnim prostorima (*Petar Zoranić*, Zadar, 1969; *Josip Račić*, Zagreb, 1980; *Slovni stup*, Zagreb, 1988; *Slova*, Petrinja, 1989) i spomenika (*Spomenik žrtvama II. svj. rata*, Ist, 1974; *Spomenik ustanku*, Ražanac, 1981). Samostalno izlagao u Zadru, Zagrebu, Ljubljani, Varaždinu, Velikoj Gorici, Karlovcu, Kansas Cityju i Osoru.

LIT.: Z. Rus, Ratko Petrić — crteži (katalog), Zagreb 1976. — Isti, Ratko Petrić — skulpture, plakati (katalog), Zadar 1977. — Z. Poznić, Zagrebački umjetnici mlade generacije (katalog), Beograd 1981. — S. Špoljarić, Ratko Petrić (katalog), Zagreb 1989. — Z. Poz. i R.

PETRIĆ, Tonka, slikarica (Split, 7. IX. 1929 — Zagreb, ? VI. 1996). Diplomirala na Akademiji u Beogradu 1957 (N. Gvozdenović). Ekspresivnim, deformiranim oblicima i zvučnim koloritom gradi kompozicije u kojima prizorima »dječje« mašte podsjeća na elementarna egzistencijalna stanja (*Žena s pticom*, 1967; *Figura*, 1982; *Kavalkada s pticama*, 1984; *Orao*, 1990; *Žena s pticom na glavi*, 1994). Njezina se naracija, osobito u crtežima, odlikuje groteskom i ironičnim pristupom (*Dama u hermelinu*, 1977). — Samostalno je izlagala u Splitu, Zagrebu, Beogradu, Wuppertalu, Düsseldorfu i Parizu. Bavi se ilustriranjem knjiga.

LIT.: Z. Tonković, Tonka Petrić (katalog), Bol 1981. — I. Šimat Banov, Tonka Petrić (katalog), Split 1983. — G. Quien, Tonka Petrić (katalog), Zagreb 1984. — M. Šolman, Tonka Petrić (katalog), Zagreb 1991. — D. Schneider, Tonka Petrić (katalog), Zagreb 1994. — Ž. Sa.

PETRIJANEC, selo SZ od Varaždina. Pretpostavlja se da se ant. ime *Aqua viva* odnosilo na rimsko naselje u blizini. Od rim. se nalaza ističu ostaci zidova građevina, zdenaca, vile (?) te zlatni novac, nakit i keramika. — U jednobrodnoj župnoj crkvi Sv. Petra i Pavla (1797, posvećena 1822), sa sakristijom uz polukružno svetište, bočnom kapelom uz lađu i tornjem uz glavno pročelje, nalaze se kasnobarokni i klasicistički oltari i propovjedaonica. — U blizini je pil Sv. Jurja na konju (oko 1775), pod drvenom strehom.

LIT.: Gj. Szabo, Kroz Hrvatsko zagorje, Zagreb 1939, str. 124–25. — B. Vikić i M. Gorenc, Prilog istraživanju antičkih naselja i putova u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, Zagreb 1969. — I. Šarić, Antičko naselje u Petrijancu, u knjizi: Arheološka istraživanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, Zagreb 1978. — A. Ht.

PETRINJA, grad u Pokuplju. Srednjovj. P. bila je blizu današnjih sela Jabukovca i Kraljevcana. Njezini su građani dobili privilegij slobodnoga trgovišta 1240. Tursku drvenu tvrđavu na današnjem je mjestu podignuo 1592. Hasan paša Predojević (1941. nađeni temelji, kamene kugle, oruđe); u turskim je rukama do 1594. Idućih godina krajiška vlast obnavlja tvrđavu i u njoj podiže naselje. Tvrđavu je 1617. modernizirao C. Porta, a postojala je do 1703. U XVIII. st. naselje dobiva krajiški značaj. — U Petrinji postoji niz drvenih kuća, ali i stilskih kasnobarokno-klasicističkih kuća s portalima, rešetkama od kovana željeza i željeznim kapcima; takve kuće uokviruju glavni trg. U njemu je park (nasadi dijelom iz doba franc.

T. PETRINJAK, robna kuća *Sama* u Samoboru

vladavine oko 1810) i župna crkva Sv. Lovre (1780) koja ima kasnobarokno-klasicističke oltare, propovjedaonicu iz oko 1785, krstionicu iz 1784. i orgulje. — U kapeli Sv. Katarine nalaze se oltar iz 1725. i nekoliko starih slika. Spomenici i grad potpuno su razoreni u agresiji na Hrvatsku 1991–92.

LIT.: *D. Baričević*, Pregled spomenika skulpture i drvorezbarstva 17. i 18. st. s područja kotara Sisak, Ljetopis JAZU, 1968, 72. — *B. Čačić* i *D. Salopek*, Hrvatska korablja, arhitektura u drvu petrinjskog Pokuplja i sisačke Posavine, Zagreb–Rijeka 1971. — *A. Horvat*, Između gotike i baroka, Zagreb 1975. — *Horvat–Matejčić–Prijatelj*, Barok. — *Đ. Cvitanović*, Sakralna arhitektura baroknog razdoblja, Zagreb 1985. — *M. Kruhek*, Obrambena arhitektura Hrvatske i Slavonske vojne krajine u Hrvatskoj u 16. stoljeću, Zagreb 1988. — *Đ. Cvitanović*, Nova štapska crkva Sv. Lovre u Petrinji, u zborniku: Župa Sv. Lovre Petrinja, Petrinja 1990. — *J. Meder*, Orgulje u Hrvatskoj, Zagreb 1992. — Cultural Heritage of Croatia in the war 1991/92, Zagreb 1993.

A. Ht.

PETRINJAK, Tomislav, arhitekt (Zagreb, 22. III. 1942). Studij arhitekture završio u Zagrebu 1966. Djelovao u projektном birou »Industrogradnje« (1967–85), a potom u Arhitektonskome projektном zavodu gdje je od 1992. ravnatelj »Ateliera 9«. Pretežno projektira stambene, trgovačke i poslovne zgrade. Od izvedenih građevina važnije su: stambene zgrade (1972, 1975, 1977) i stambeno naselje »Grabrik« (1977) u Karlovcu; opskrbni centar »Slavija« (1974) i robna kuća »Sama« (1979) u Samoboru; stambeni niz u Obrovcu (1976); kuglana »Trešnjevka« (1973), stambene zgrade u Voltinu naselju (1973, s Đ. Mirkovićem i H. Paljan), dom umirovljenika »Braća Gluhak« (1975, s Đ. Mirkovićem), stambene zgrade na Trešnjevci (1984) — u Zagrebu; hotel u Moskvi (1987, s I.

Kolbahom, S. Nikolićem), bolnica (1990, s I. Plavićem) i hotel »Zagreb« (1992) u Lenjinsku Kuznjeckom. — Sudjelovao je na natječajima za centar kulture u Gajnicama (1978, s Đ. Mirkovićem) te ugostiteljski obrazovni centar (1982, sa S. Oreškovićem) u Zagrebu.

LIT.: *I. Maroević*, Arhitektura sedamdesetih godina u Hrvatskoj, Arhitektura, 1981, 176–177. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985, ibid., 1986, 196–199. J. M. M.

PETROJEVIĆ, Mihajlo, klesar (Dubrovnik, XIV/XV. st.). Obvezao se 1375. da će Nikoli Menčetiću isklesati za kuću stupove, lukove, prozore i vrata; 1376–79. sudjelovao na gradnji crkve Sv. Vlaha i vjerojatno klesao neke njezine kamene ukrasne dijelove, a 1402. obvezao se Nikši Martinoviću izraditi dva prozora.

LIT.: *C. Fisković*, Prvi poznati dubrovački graditelji, Dubrovnik 1955, str. 32, 33, 89, 93.

PETROVA GORA, selo na Ivanščici SZ od Zlatara. Kapela Sv. Petra jednobrodna je srednjovj. građevina sa zaobljenim svetištem uz koje je sakristija. Uz bok glavnoga pročelja s gotičkim vratima nalazi se zvonik (oko 1729). U kapeli su barokni oltari. Oltarna slika Sv. Apostola vjerojatno je rad I. Rangera.

LIT.: *Gj. Szabo*, Spomenici kotara Krapine i Zlatar, VjHAD, 1913–14, 13. — *D. Baričević*, Pregled spomenika skulpture i drvorezbarstva 17. i 18. stoljeća u istočnom dijelu Hrvatskog zagorja, Ljetopis JAZU, 1972, 76, str. 301. A. Ht.

PETROVA GORA, brdovit predio između rijeka Kupe, Korane i Gline. Na gorskomu bīlu Velikom Petrovcu nalazi se memorijalni spomenik, rad kipara V. Bakića (1982). *Jl* od toga spomenika, na Malom Petrovcu zvanom Zlat, nalaze se ostaci pavlinskoga samostana i crkve Sv. Petra. Samostan na Zlatu osnovan je 1303. ili 1304, a stradao je od turskih napada 1451; obnovljen, djelovao je do XVI. st. Crkva, a osobito crkv. toranj, služili su kao krajiški čardak.

LIT.: *M. Kruhek*, Povijesno-topografski pregled pavlinskih samostana u Hrvatskoj, u katalogu: Kultura pavlina u Hrvatskoj 1244–1786, Zagreb 1989. R.

PETROVARADIN, grad i tvrđava na desnoj obali Dunava; tvrđava je sagrađena na obroncima Fruške gore, opasanim vodama Dunava.

Na mjestu tvrđave nalazila se rim. utvrda *Cusum*. U darovnici Bele IV. iz 1237. navodi se da cisterciti iz Francuske podižu ovdje opatiju Belakut-Belefontis. Tvrđava je sagrađena poslije tatarskoga pohoda, između 1247. i 1252. Povelja kralja Alberta iz 1439. spominje ruševno stanje petrovaradinskoga grada. Turci su ga zauzeli 1526. i držali do 1687. Stari grad, prema karti iz 1688 (zbirka karata Vojnog arhiva u Beču), sastojao se od četverostrane utvrde i crkve u obliku križa s peterokutnom apsidadom; potpuno je uništen 1690.

Od 1692. počinje izgradnja velike, po Vaubanovu sustavu građene tvrđave, koja je dovršena 1780; svojim zrakasto i stepenasto raspoređenim

PETROVARADIN

